

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLO JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— febr. 26.

(A békitők.) Jó szerencse, hogy ebben a válságos időben is akad megmosolyogni való tréfa. Imé a legjobb izü holmi. Franciaország és Németország hajba szándékozik kapni az algezirászi értekezleten. — Szerencsére akadt béke-közvetítő, a ki nem más, mint Ausztria és Magyarország. — Nem rossz. A kinek a háza ég, elszalad a szomszéd utcába, hogy nem hever-e ott valami elhajtott gyufa? Igazán jó. Ne tegye magát nevetségessé, tisztelt Nagyhatalom!

*

(Az elvesztett nép.) Azt mondták, hogy a koalíció elveszítette a népet. Az új módi haladás és demokrácia magánapostolai a klerikális és feudális koalíció ellen a nép milliói nevében dörögtek átkukat. Most a kormány csatlósai a kerületekben hirdett ellenzéki beszámoló beszédek országszerte betiltották. „A tervezett beszámoló gyűlése elhangzandó izgató beszédek hatása alatt ezen sajnálatos helyzet még súlyosabbá válnék és a lakosság a kedélyek tulfeszítettsége folytán könnyen a közbiztonság megzavarására ragadtathatná el magát.” Így okolják meg a beszámolók betiltását. De hiszen a nép a koalíciótól elfordult. A milliók Krisztoffy és barátai mellett lelkesednek. — Azt mondták: a koalíciós hősök nem is mernek

hazamenni a kerületeikbe. Félnék, hogy a nép meglincseli őket, amiért a papok és mágnások kedvéért ide juttatták az országot. Na persze. Ha a képviselők kerületeikbe juthatnak, az összegyülekezett nép csakugyan megveri a — képviselőket! . . .

*

(Miniszterek távozása.) Oszlik-foszlik a darabont kormány. Négy miniszter válik ki a kabinetből, magas nyugdíjjal és magas rendjelekkel. — De nem lenne okosabb, ha ráadásul egy egy jegyet kapnának a „Cunard Lyn” valamelyik kivánderló hajójára? Mert ez a hon ugyan nem lesz többé hazájuk. — Menjenek Amerikába.

Prielle Kornélia.

(1826—1906.)

Irta: Gáspár Imre.

„. . . Égyre halnak. Szine-java a magyarnak. . .” Így sohajt a költő elmélázva s önkéntelenül is ez a sohajtól ajakunkra, a midőn a mulandóság kérelhetlen törvénye sirba szólítja egy-egy jelesünket. Nem rég Jókai Mórót vesztettük el, a magyar elbeszélés eme csodálatos lángelméjét, most pedig Prielle Kornéliát temetjük, a kinél nagyobb művésznője még nem született a magyar színpadnak.

Jókai Mór és Prielle Kornélia! Valjon csakugyan elhalálozásuk rövid köze okozza, hogy neveiket egymás mellett emlíjük? Valóban van ennek más oka is. Ha még egy-két esztendő előtt is dicsekedni akartunk azzal, hogy „nam et hic dii sunt”, közöttük is járnak félistenek, akkor kiket soroltunk fel? Azt mondtuk, hogy gazdag a kultúra, mert hiszen itt vannak világhírűkkel a politika terén gróf apponyi Albert, a művészetben Munkácsy Mihály, az irodalomban Jókai Mór, a színpadon Prielle Kornélia, Jászai Mari és Blaha Lujza. Nagy, kulturnemzetek sem köthettek ilyen pompázó bokrétaikat kortársakul élő nagyságaik nevéből. Mi ezt a bokrétaikat büszkén tüztük művelődésünk épületének homlokzatára. A kik meghaltak, azokra a jövő századok is büszkén gondolnak, akik még élnek, azokat tartsa meg Isten szerencsétlen nemzetünk vigasztalására, hogy alkotmányos életünk elvesztével ők fejlesszék tovább a nemzeti öntudatot!

Jókai Mór és Prielle Kornélia nevét azonban — fájdalom! — nem csupán a hírnév fénysugara írja egymás mellé. Hasonló volt késő öreg koruknak balsorsa is. Nehéz elviselni a sors csapásait már súlyuknál fogva is, de

A szép és nyilvánulásai.

Az ó kor bölcsészeitől elkezdve a legújabb esztétikai tanulmányokig sokféleképen körvonalozták a szép eszméjének lényegét. Már Plató is magyarázta a szépséget sokoldalú világításban. De bizony az ó görög világ bölcsői épp úgy, mint a legújabb kor modera tudósai, csak bizonytalan kézzel tapogatóznak e kérdés körül. A számtalan mély értelmű kísérletek és meghatározások ugyancsak jó adag kételyt támasztanak bennünk az íánt, hogy az eddig megdönthetetlenek vélt deficiáció — csakugyan a valóságot tárja lelki szemünk elé.

Egyetlen biztos kétségbevonhatatlan eredménye e kutatásoknak, hogy megállapították a lélek eredeti erői között az izlés tehetségét, melynek a szép felismerésében nagy szerepe van; sőt a szép érzetének egyedüli orgánusa. Mert a szép felismeréséhez és élvezetének lehetőségéhez okvetlen szükséges az izlés tehetsége. Minthogy pedig az izlés több oldalról befolyásolható, a különböző behatások iránt igen fogékony,

innen ered a szép annyiféle magyarázata. Innen kifolyólag tehát a szép eszméjének, a szép nyilvánulásának tárgyalásainál egyedüli kínálkozó módszer, a különböző eszleletek tengeréből és a sok szétágazó véleményekből ki vonni az ezideig ismert megálapodott széptani elveket.

Jó lehet, hogy a szépség fogalma általános — tehát, hogy sehol sem lehet szép a mi nem az — mégis a szépség egy fogalom által való meghatározása annak, ki a szép érzületével, az izlés tehetségével nem bír — mit sem használna. Különböben is a szépség lényegét kimagyarázni nem igen lehet, mert az fogalmainkat túl haladja s mivel nálánál tökéletesebbet nem tudunk képzelni.

A szép hol változatosságban áll, hol egyszerűségben, máskor pedig a kettő össze tételében.

Gondolunk magasztosat, a szépről képzeletünkben a szépség örökzöld virányain járunk kelünk, de mikor előadásra, vagy pedig mikor arra kerül a sor, hogy papírra vessük gondolatainkat — akkor elszállnak,

elrebbennek; eloszlik mint a szintjátzó buborék.

Igy van a művész is. Alkotó erejének teljében eltudja képzelni az Istenit, de mi kor tette akarja váltani, nem lát mást, mint gyarlóságát és nagy eszméi összezsugorodnak, — emberivé.

Annyi való, hogy a szépet érkeink közvetítése által közli velünk mind a természet, mind a művészet. Szemünk, fülünk a csatornák, mely ellen keresztül a színek, a hangok és alakok hatása mintegy kedélyünkbe ömlik. És ekkor egész lényünk elmerül a szép élvezetében. Nincs ennél a földön magasabb élvezet. A szerelem szerelmünk tárgyát szintén a szép régióba viszi. A szeretet először előttünk széppé varázsolja szereteteinket. A művészi szép eredményezi a felette érzet szellemi gyönyört. Világos tehát, hogy a szépség minden föltétele nem egyedül a kívülöttünk létező tárgyakban, hanem saját egyéniségünkben is gyökerezik.

Az a jól eső érzélem, az a szellemi tiszta gyönyör, melyben lelkünket a szép tárgy észrevétele, szemlélete ringatja —

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testet, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegeknél 4.— koronás.

kétszerte sujt azokra a végzet, akiknek szerencsétlenségét nem tekinthetjük a nagyságot, a balszerencsét és az aggkört egyszerre megillető, zavartalan részvétellel és szánalommal. Lám, ugy kellett történni, hogy a két szerencsétlen lángelme életébe ilyen zavaró momentumok vegyültek, a melyek a nagyságukra ámulva föltekintő nemzetet bosszúsággal töltötték el. Mindkettejük házassága okozta, hogy fényes életök harmoniája végakkordjában disszonált és visszataszított. Az emberiségnek fáj, hogyha a lángelméket emberi szempontból kisebb embereknek kell látnia, mint a mily nagyok voltak szellemök által. Jókai Mórnak eme házassága miatt késik a szobra, Prielle Kornélia, a 80 éves menyasszony a miatt volt kénytelen eltűnni, hogy magánélete utolsó szakában botrányos szenzációknak lőn tárgyává.

Hanem az idő el fog simítani emlékezetükből minden bántót, minden nem odavalót. A halhatatlanságba lépven át haláluk által, csupán tündöklő érdemeikre gondol vissza a halás utókor. Prielle Kornélia emléke tiszta lesz és örökéletű.

Ő képviselte a magyar színpadon a finomságot és az előkelőséget. Párisnak sem volt hozzáfogható művésznője éppen a francia társalgási darabok, a francia tónus terén. A mint ő megjelent a színpadon, ott az a finom előkelőség bűbájós illatszer gyanánt töltötte el a levegőt. A színpadon nem játszott, hanem élt. Lényének bűbáját megőrizte késő aggkoráig és a legelső szóból kiérezte, hogy ennek a nőnek mily nagy szíve van. Előadását emelte ennek természetessége, egyszerűsége. A finom élezések értelmének nagy világosságáról tettek tanubizonyosságot. Mintahogy a lángelme maga alkotja

meg törvényeit, megnyilatkozásának törvényeit, Prielle Kornélia is egészen külön társalgási nyelvet teremtett magának. Ki merészelt volna úgy beszélni, olyan sajátos hangsúlyozással élni, mint ő tette? „Megyek-e“, „látom-e“, „nem-e“ sat. Ilyenforma nyelvet beszélt, a melyért mást kinevettek volna, de őt nem, mert annyira „illett neki“, olyan kedves volt az ő ajakáról, hogy minél idegenebb, annál inkább elragadt vele. Zeneszerűen szép, olvatag, lágy beszélő organuma is csodás eszköze volt művészetének. Sokoldalú volt. Az „A hol unatkoznak“ hercegnője, „A kaméliás hölgy“ Margitja, Csiky Gergely „Nagymamá“-ja, a „47-ik cikk“ Corája, az „Ezópus“ Trunduziája és annyi, szinte elszámálhatlan sokaságu alkotása egy egy babérlevele dicsősége hervadatlan koszorujának.

Debrecenhez is számos emlék fűzi az elhunyt nagy művésznőt. 1845-ben tagja volt a debreceni színháznak. Maga írja egyik emlékezésében, a kritikusok itt emelték ki először a társalgási darabokra való termettségét, előadásának finomságát. E falak közt merített tehát impulzust valódi hivatására, kivált a modern francia dráma tolmácsolására. Itt folyt le Petőfi Sándorral való szerelmi idyllje, melyből kevésbe mult, hogy házasság nem lett. Jól írja Jókai Mór: „Nem lett volna jobb, ha Petőfi megtartotta volna az új jegygyűrűjét? Akkor tán még most is érne...“

Jóságos, mély érzésű lélek volt. Mindvégig tiszta, írja ról Jászay Mari. Olyan volt az életben, a minő finom és nemeslelkű nők szerepében a színpadon. Az ő lelkének légiessége, földöntulias gondolkozása okozta, hogy a köznapi felfogást nem követte, magától elhárította. Ebből az elkülönült élet-

nézetből fakadt szerelmének utolsó, késői virága is. Mert szennyet nem tűrt lelke hermelinjén. Ő csak tévedett. Ha boldog volt tévedése által, ki vetne követ a sirjára? Felfognák azt a kegyelet virágai, a melyekkel elárasztja a hálás nemzet az ő ravatalát.

▲ politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, febr. 26.

Fejérváry, Vörös és Feilitzsch ma délután Bécsbe utaztak. Ezuttal nincsen utjuknak semmiféle belpolitikai célja, miután az ország nyugodt és nem ad semmiféle okot a fegyveres erőszak tényleges használatára. A hátralevő kereskedelmi szerződések iránt fognak tárgyalni és most már nagykönnyen végezni, mert a legnagyobb nehézségen túl vannak. — Életbeléptették rendeleti uton az autonóm vámtarifát és a német szerződést s most már minden további szerződésnél a maguk csinálta szükségrendeletre úgy fognak hivatkozni, mint valami fennálló törvényre. A miniszterek ezuttal csak egy napig maradnak Bécsben és ezalatt csak maga Fejérváry fog a király elé járulni.

(Változások a kabinetben)

Egy belügy azonban Fejérváry kihallgatása alatt mégis szóba fog kerülni: a kormány rekonstrukciója. Ezt a régen vajudó kérdést most legalább részben meg akarják oldani. Elsősorban a pénzügyminiszteri államtitkár felmentéséről lesz szó. Ez alkalommal Fejérváry is le akar mondani a pénzügyminiszterségről és lehetőleg nálánál nagyobb szakembert a miniszterium élére állítani. Ha sikerül olyat találni, illetőleg megegyezni valamelyik kiszemelttel, akkor a pénzügyi tárca még ezen a héten új gazdát kap; ha nem, akkor csak új államtitkárok lesznek és

nem önmagunktól függő s nem is esetleg fölmerült, hanem bizonyos határozott formájú benyomásoknak lelkünkkel való közléséből származik. A szép élvezésénél tehát két világ működik közre: a természet és a szellem világa.

Más oldalról illeti meg a lelket a természeti és más oldalról a művészi szép. Sokan szeretik e kettőt ellentétbe állítani egymással, hol egyik, hol másik rovására. Pedig a természet és a művészet a szép érzetnek előmozdításában teljesen egyenrangú tényező, de más-más terrémunnal.

A szabad természet mindnyájunkra nézve gazdag és nyílt forrása az örök szép érzetnek és a beleje fuvalt teremtő örök szellemü szemléletének. Ezren és ezren vannak, kik előtt néma és homályos a művészet minden alkotása, de magasztos örömré indító a hegyek között felkelő és leáldozó nap, a visszhangos erdők hűs árnya, a lombok szellő susogása, a csavogó madarak éneke, vagy a friss patak csörgedezése.

Ezren és ezren vannak, kiknek megfelelt Hippiasz, ki Szaratesz által kérdezettve, hogy tudja-e „mi a szép“ válaszul adta, hogy „igen, egy szép leány.“

És mi a művészet? A művész benzejére rajzolódott szép visszazugárása. Mit tesz a meghatott művész a természet elbajoló panorámájával szemben? Nem vázolja az előttünk elterülő s annyi apró részletekből álló táj összes alakját, több kevesebb sikerrel, de ihletett lelke egyetemes hangulatából, a megragadóból lelkébe szűrődött benyomásából indulván ki, igyekszik ezen ihletnek eszményítés által kölcsönözni látható kifejezést.

A szép épp oly mértékben szerepel a

sarjadó egyszerű bokor fejlődésén, mint az embernek, e dicső növénynek élett lehelő alakzatán.

A teremtő művészi elme visszatudja adni mindazt, melyre a szép rányomta rózsa ujját. A művészet a természet megdicsőítése, az élet állásztó, leszűrt, megkristályosodott alakja, melyben ugyanazon elemek, ugyanazon levegő van, de nem megható zürzavarban — mint a szabad természetben, hanem szabályosan kellémes színpompában rendezve. A művész beleheli a természet adta keretbe saját eszméit, a szétszórtat, az elkülönöztet az eszmény által egyesítve.

A természet a maga változatoságában, máskor eredetiségében, egyszerűségében a benne elhelyezett növények és lények pompás zürzavarával hat szép-érzékűnkre.

A művészet szintén a természeti szépet tárja szemünk elé főbb vonásokban, megkoronázza alkotó erejének nyilvánulásával. A természetben az örök szép szellemnek lehetétét kel csodálnunk; a művészetben pedig az Isten képére és hasonlatosságára alkotott emberben működő, az örök szép szellemében fogantatott isteni szikra érvényesülését kell tisztelnünk és kedvelnünk.

Az emberiség, ugy szellemi, mint fizikai világának nincs oly terrénuma, hol a szép nyilvánulásaival ne találkoznánk. A szép sokkal magasztosabb, hogy sem nyilvánulásai földi erőkhöz, anyagias feltételekhez lennének kötve. Megtaláljuk a természetben, az emberi alkotásokban; a palotákban, a kunyhókban; a síkrónán a kies hegyvidéken; a szerelemben a barátságban; a szeretetben, a nemes haragban — egyaránt. De azért a természeti szép a leghűbb kifejezője az örök — szépnek.

Ki ne látná az örök szépség visszazugárását a csendesen álló viz tükrében, melyből reánk a tiszta nyugalom képe, az ég alámerült kék boltzatja integet? Ki ne gyönyörködne a hullámok játékában, mely a fényes színpompája mellett már a mozgás szabályszerű vonalait is mutatja? A forrás és patak, folyó és tavak, folyamok és tengerek, mind saját szellemmel bírnak s a táj szépségének kitünő emelői.

Ha a földet tekintjük, már fölületeinek változatos alakulása is lexőti figyelmünket.

A hegyek égrétörő ormai elvonják és fölemelik kedélyünket az alárendeltség, az alantóság szűk korlátai közül és röpitik a lelket az ormok felett kékkelő ég felé.

A völgy nyájasan integet, hívogat nyugalmat kínáló keblére.

A növényi élet szépsége a virág és gyümölcsök alakja, színpompája által érzi el tetőpontját. A szabad természet kedvelői látják, mily nagy mértékben emeli a táj szépségét s érdekes voltát a rajta levő növények gazdagsága különfélesége, változatos megszólása. Midőn a mindennapi élet fáradalmi alatt bágyadova a szabad természet indító keblére menekülünk, főleg a növényvilág az, mely dus színpompájában egy szebb és biztatóbb jövőt remélni elősegít. A jéghideg hegyek zord fonsége mellett szerte tetre hangolja szívünket a gyöngéd alpesi rózsa.

Mindemellett a természeti szép egyoldalú. Csak az ember alakja tünteti a szépség minden kritériumát, a szép nemes felett még a tiszta öntudatot, a személyes szellemet. Alakja nem a föld felé hajolt, hanem felfelé, hogy az eget szemlélje s emelt tekintetét a csillagok felé fordítsa.

Fejérváry egyelőre viszi névleg tovább a tárcsa ügyeit. Független van még Lukács, Lányi, Bihar és Kristóffy felváltása is. — Kristóffy azonban utolsó lesz a sorrendben és felmentése most még szóba sem kerül. Neki előbb keresztül kell vinnie a törvényhatóságok letörését az egész vonalon. — Ez még heteket, tán hónapokat is vehet igénybe. A többi három azonban meg, ha van helyetük más. Van-e, nincs-e azt nem tudni, mert a kormány nem közli előre az új neveket és a tárgyalásokat is közvetve és nagy titokban folytatja, hogy a jelölteket el ne ijesszék.

(Miniszterek Bécsben.)

Bécsből táviratozzák, hogy Fejérváry, Vörös és Feilitch miniszterek ma este odaértek, hogy a kereskedelmi szerződések ügyében tartandó miniszteri tanácskozáson résztvegyenek.

(Beszámoló.)

Tokajról jelentik: Bernáth Béla, a mádi kerület volt orsz. képviselője tegnap ott beszámoló beszédet mondott. — Utána Eszterházy Imre gróf is beszélt.

Szegzárdról jelentik: A tegnapi hírdetett népgyűlés elmaradt. A városba két század lovasság és egy század gyalogság érkezett. Este tüntetés volt, mely alkalommal Boda Vilmos volt orsz. képviselő beszédet intézett a néphez. — Simonsits Elemér vármegyei főjegyző lemondott állásáról, illetve nyugdíjaztatását kérte.

Békéscsabáról jelentik: Szarvason és Békésen tegnap megtartották a tervezett népgyűlést. Rendzavarás egyik helyen sem fordult elő.

Kecskemétről jelentik: A tegnapi hírdetett képviselői beszámoló elmaradt. Hock János tegnap a pártkörben ismertette a politikai helyzetet. A nap folyamán semminemű tüntetés nem volt.

A férfias szépség szemléletében inkább érzelmünk nyer kielégítést az alakzat erőteljes uralma a vonások teljes határozottsága által.

A férfival a fő, homlok van inkább kifejlődve; a nőnél inkább a kebel a gyöngéd érzelmek eme titkos szentélye. A nő, miként az új sarjokat hajtani készülő virág, a természet védelme alatt hiven és tisztán igyekszik fenntartani és megővni az emberiség lényét, — a férfi önálló erejű tevékenységben saját belátása szerint alakítja tovább az életet.

A nő fenséges hivatása az anyaság; — a férfi teremőleg alkotva, munkálva lép az élet különböző terére. De azért a két nem alakjának vonásai kölcsönös viszonyban állnak egymással. Az egyikben az erő kifejezése szelidséget nyer a másikban a gyöngédség kifejezése által — mondja Humboldt igen találóan.

A női szépség a szellem hatalmával először érzelmünket bájolja el s e szellem hatalma nem egyéb, mint a gyöngéd és finom szellemiség kinyomata; s az először felbredt érzéki érdek lassanként a szellemébe olvad el. Míg ellenben a férfi szépség, midőn érzelmünkhöz szól, egyszermind határozottsága által tevékenységre buzdítja szellemi és lelki erőinket.

Mindezt pedig az emberi alak szépségére vonatkozólag azt bizonyítják, hogy a szépség szellemi természetű, hogy ez a lelki és természeti szépség összhangja és hogy a lélek az, mi az alakra a szellem, a méltóság megragadó vonásait leheti.

Palatinus.

(Rudnay működik)

Rudnay Béla, a főváros királyi biztosa, — attól tartva, hogy a holnapra kitűzött, de betiltott megyei közgyűlést mégis megtartják, ma délből két rendőrfelügyelőt küldött Beniczky alispánhoz, hogy a közgyűlési terem kulcsait elkérjék tőle, s ha szükséges, karhatalommal elvegyék. Az alispán, miután a rendőrfelügyelők a karhatalomra hivatkoztak, — az erőszaknak engedve átadta a kulcsokat.

(A koalíció a nemzethez.)

A szövetséges ellenzék manifestuma melynek rövid kivonatát szombaton közöltük, hivatalosan még ma sem került nyilvánosságra és esetleg még néhány napig késni fog. Ugy értesülünk, hogy a vezérbizottság az eléje terjesztett szöveget nem találta kielégítőnek. Előbb módosítottak egyes pontokat, végül pedig abban maradtak, hogy a megbeszélés szerint az egészet újra kell fogalmazni.

(Tisztviselők lemondása.)

Pestmegyében néhány nap mulva egyetlen tisztviselő sem lesz, ha a lemondások elfogadtnak. A mai nap folyamán az összes szolgabírók hivatalnokai bejelentették, hogy állásukról lemondanak.

A váci főszolgabíró ma már be is fejezte hivataloskodását. Ma délből Ivánka Pál főszolgabíró vezetésével valamennyi tisztviselő kivonult a hivatalból, amelyet lezártak. — A kulcsot átadták a háztulajdonosnak.

(Kormánybiztoság Deésen)

Papp Sándor deési kormánybiztos 22-én délután érkezett Deésre. A kormánybiztos az állomásról a vármegyei háza átellenében levő csendőriaktanyára hajtatott, a hol lakást rendeztek be számára. Másnap látogatást tett a vármegyei hivatalok főnökeivel, a kik előtt hangsúlyozta, hogy feladatának tekinti az önkormányzati ügyvitel megvizsgálását, a közrend és béke fenntartásának ellenőrzését, de mindezt kizárólag a fennálló törvények pontos szem előtt tartásával. — A lakosság hangulata teljesen nyugodt.

(Nyitra város közgyűlése.)

Nyitra város törvényhatósága ma tartott közgyűlésén a kormánybiztos átiratára vonatkozólag, melyben az önkéntesen befizetett 50.000 korona adó beszolgáltatását követeli kimondotta, hogy az adóösszeget nem adja ki, de feljogosítja a tisztviselőket, hogy az erőszaknak engedjenek.

A sajtó megrendszabályozása.

A kormány egyik ágyuja.

Beszüntették az utcai elárusítást.

(Saját tudósítónktól.)

— febr. 26.

A magát folyton mentegető és még mindig alkotmányosnak mondó abszolutizmus, mely azonban éhségét nem tudja leküzdöni, megérkezett megint egy állomáshoz, ahonnan szabadságunk egyik nagy garanciáját kénye-kedve

szerint lepuskázhatni véli. Meg akarja fojtani a sajtót s meg akarja fosztani a nemzetet a sajtójogtól.

Kristóffy belügyminiszter a mai napon az ország valamennyi törvényhatóságához rendeletet intézett, melyben a lapoknak az utcán való árusítását megtiltja. Azon indokolással, hogy az utcán árusított sajtótermékek, tények elferdítésével és valótlanosságok közlésével a közvéleményt félrevezetik, a törvényes rend ellen izgatnak és az állami rendet súlyos zavarok veszélyének teszik ki.

Ezzel ismét egy ásóvással mélyebbre ássa a maga sírját az abszolutizmus.

Nem akarunk ebben a komoly pillanatban történelmi reminiscenciákat felidézni. Nem szándékunk rámutatni arra, hogy a sajtószabadság Magyarországon nem egyesek privilégiuma, nem is a kormányok jóakaratótól függővé tett jog, hanem a nemzet joga, amelyet dicsőséges szabadságharcunk vívott ki. Csak a mostani helyzetre akarunk rámutatni és arra figyelmeztetjük az abszolutizmus busképü lovagjait, hogy lapelközhásokkal, utcai árusítások beszüntetésével meg nem fojthatják a sajtószabadságot. Csak önmagukat ámtják, amikor azt hiszik, hogy az ország véleményét a sajtó törvénytelen és jogtalan eltíprásával elnémitják.

A hatalom mostani bitortói ugyanis abban a gyászos tévedésben vannak, hogy az újságok csinálják a közvéleményt s hogy a magyar népet a lapok szuggerálják az ellentállásra. Ez is azt bizonyítja, hogy milyen rövidlátók a mostani abszolutizmus hősei. A lapok csak halvány visszhangjai a nép akaratának. Mindig azt hangoztatták vissza a sajtóorgánumok, ami hang a nép milliói közt kelt.

A visszhangot esetleg emberfölötti erőlködéssel meg lehet szüntetni. De csakis emberfölötti erőlködés szükséges hozzá. Azonban kísérelje meg valaki az eredeti hangot, a magyarság véleményét elnyomni, elnémitani! Ezt az oroszországi vértől csepegő autokrácia sem tudta elérni. Az országnak mindig lesz akarata és véleménye s ez az akarat és vélemény mindig nyilvánulni és érvényesülni fog, ha száz abszolutizmus lövöldözi el rá nyilait s fogyasztja el arra puskaaporát. S addig, amíg az országnak véleménye lesz, a sajtó jog is élni fog, ha gázolnak is rajta patkoszeges, sáros csizmákkal.

Mért tiltották be a népgyűlést?

Taktika és politika.

Kristóffy félt a tüntetéstől.

(Saját tudósítónktól.)

— febr. 26.

Felülről dirigálnak, alant pedig szemeség és taktika nélkül erélytelenek.

Ez a két sor hiven az olvasó elé tárja a most folyó politikai küzdelem lélektanát. Minden szónál ékebben beszélnek azonban a tények, amint itt következnek.

Thaly Kálmán és Bakonyi Samu, Debrecennek volt illusztris képviselői távirati lag értesítették a függetlenségi pártot, hogy Debrecenbe jönnek és e hó 25-én — vagyis az elmúlt vasárnapon — be akarnak számolni választóknak az esztendői küzdelem alatt kifejtett munkásságukról.

A függetlenségi párt ennekfolyán dr. Fejér Ferenc útján bejelentette a polgármesternek, hogy a beszámolót a városháza udvarán, vagy a „Bika“ szálló disztermében, — ahol a hatóság megengedi, — óhajtanák megtartatni. Kovács József polgármester a bejelentést tudomásul vette és a beszámolók megtartására engedélyt adott.

Mit tesz azonban Vaday kormánybiztos ur? A polgármester engedélyezéséről értesítette nyomban Kristóffy, aki hivatalos táviratban, amelyet pénteken este kapott kézhez a polgármester, a városháza udvarán tartandó népgyűlést betiltotta.

Az érdekes távirat, amelyben Kovács Gusztáv esetére is gyöngéd utalás van, szó szerint így hangzik:

Polgármesternek Debrecen.

Hivatalosan értesültem, hogy polgármester ur, a f. évi február 25-ére dr. Fejér Ferenc ügyvéd által bejelentett és a városházán délelőtt 11 órakor tartandó népgyűlést 587 sz. a. tudomásul vette, azonkívül ugyancsak tudomásul vette Nagy Sándor és társainak a vas és fém munkások nevében február 25-én délután 3 órára bejelentett népgyűlést 616 sz. a. Minthogy nemcsak az általános féktelen izgatások miatt, hanem éppen Debrecen városában attól lehet tartani, hogy az állami rendnek személy és vagyonzabiztonságnak legutóbb történt súlyos megsértése könnyen ismétlődhetnék, továbbá mivel a városháza, mint a hatóság hivatalos helye népgyűlés tartására nem engedhető át, polgármester urnak mindkét népgyűlés tudomásul vételére vonatkozó határozatát megváltoztatom és sem a városházán, sem az említett munkások által bejelentett népgyűlés megtartását nem engedem meg, erről azzal értesítem, hogy jelen rendeletem érvény szerzésével, ha kell karhatalommal is a kormánybiztost megbíztam. Együttal megjegyzem, hogyha a gyűlések kaszinókban, olvasóegyletekben, magánházakban, vagy általában zárt helyen tehát nem nyilvános helyen tartatnak azok tudomásul vétele ellen észrevételem nincs.

Belügyminiszter.

Kovács József polgármester a belügyminiszter rendelkezését szombaton délelőtt közölte a függetlenségi párt elnökségével, ahol ezen értesítés folytán minden beszámoló előkészületet abbahagytak.

A belügyminiszter rendelkezésének végső soraiból nyilvánvaló, hogy a függetlenségi párt ezuttal nem helyesen cselekedett.

Miért? Két okból. Az egyik az, hogy a beszámoló helyének megjelölése vagylagosan történt, tehát ha megtiltották a népgyűlés megtartását a városháza udvarán, még mindig rendelkezésre állt a másik eshetőség, hogy a „Bika“ szálló disztermében, szőlőjének választóikhoz Thaly és Bakonyi volt képviselők, miután a belügyminiszteri rendelkezés félreérthetetlenül megmondja, hogy zárt helyen történő népgyűlést nem lehet megakadályozni.

A másik ok etikai vonatkozása. Annak folytán, hogy Thaly és Bakonyi képviselők a függetlenségi körben és akkor sem előre hirdelve nyilatkoztak, — igen sok választó — polgár meglelt fosztva attól, hogy képviselői politikai fejtegetéseiből erőt és lelkesedést merítsen a további küzdelemhez.

Befejezés előtt még egyet. Az új-párt ezen beszámoló utazások alatt mélységesen hallgatott. Szabó Kálmán más irányu elfoglaltsága folytán nem beszélt a függetlenségi körben, ahol egyébként — lévén az a függetlenségi pártnak kimondott tanácskozási helye, — meg sem jelent volna. Vajjon ez a körülmény nem ejti-e gondolkodóba a szent ügy ellenesit s nem ver-e gyökeret náluk az a hit, hogy a két párt nincs egymás mellett — a küzdelemben?

Ha a függetlenségi párt intézkedett volna, hogy a Bikában meg legyenek tartva a beszámolók — aminek akadályá éppenséggel nem volt — beszélhetett volna Szabó Kálmán is, — ott lehetett volna a polgárság színe java — sa testvéri egyetértés, amely a nehéz küzdelem egyetlen erkölcsi fegyvere, impozánsan megnyilvánulhatott volna.

Hiába! Szemesé a világ s aki ügyesen taktikázik, a győzelem felét biztosította.

Petőfi és Prielle Kornélia.

Arról a regényes epizódról, amely 1847-ben Prielle Kornélia és Petőfi között lejátszódott 1891-ben, Jókai egy „Petőfi eszmecsirái“ című, a Petőfi társaságban felolvasott cikkében a következőket írta:

„1847. egy nyári (?) délutánján az alföldi utjából visszatért Petőfi betoppan a szobámba s e szóval kezdi:

— Pajtás megházasodom.

— Tudom, mondám, megirtad erdődi leveledben: „olyan három hetet töltöttem itt, mely testvérek között is fölér három menyországgal.“ Násznapyul is meghívtál.

— De már nem Juliát veszem el. Megtudtam, hogy volt neki egy német katonatiszt gróf udvarlója. Német! Katonatiszt! Gróf! Három gyűlölet egy alakban. Elfelejtetem örökre.

— Hát ellenben kit fogsz elvenni?

— Prielle Kornéliát.

És aztán elmondta az egész idyllt, hogy ismerkedett meg az ifju művésznővel Debrecenben; hogy kérte meg rögtön a kezét; ha pap lett volna, aki vállalkozik rá, rögtön megesküdtött volna vele. Most el vannak egymással jegyezve s mihelyst itthon az ügyeit rendbe hozta, siet vissza a menyasszonyához s vezetni oltár elé.

— Nos, mit szólsz hozzá?

Valami nagyon okosat akartam mondani.

— Barátom: „a szerelem a nap, a barátság, az árnyék; az árnyékod követ mindenüvé, a merre jársz; de elejbed nem áll, a mig napoddal szemben állsz.“

Ne mondj rá itt nekem dodonai orakulumokat, hanem felelj magyarul: eljössz-e násznagyomnak?

— Násznagyod leszek; de ismétlem: sziv ügyében szerelemben tanácsot se ne kérj, se ne adj.

Egész jólélekkel mondhattam ezt Petőfinek. Én Juliát nem ismertem, de ott láttam őt, a hová Petőfi helyezte előttem: egyszer az Olympon, másszor a Phlegetonban. Hanem Kornéliáról tudtam valamit. Azt, hogy ábrándokkal teljes, naiv kedélyű, kedves teremtés; olyan átlátszó alak, a min keresztül süt a nap, hogy még az árnyéka is fényes, akinél a hiba és az erény nem ellentét, hanem ikertestvér, egymáshoz hasonló. Csupa sziv az egész lény, önfeláldozó sziv. Színészek között éltem, soha sem mondtott róla senki egy gunyolódó példálózást sem. . .

Nem lett volna e jobb, ha Petőfi megtartotta volna az új jeggyűrűjét?

Akkor tán még most is élne! S azóta fölépítette volna dicsőségének egész templomcsarnokát, melyből most csak egy óriási oszlopot látunk fennállani!

Az a nagy, repkénybefutotta sziklából ott a kerepesi temetőben, mely soha sincs friss koszorú nélkül, hirdeti, hogy „a szerelem túléli az örömeket“, s hogy „akik játszani tudják a fájdalmat, azok érezni is tudják.“ — Ez Kornélia férjének sarköve. Hát Petőfiét ki koszorúzza meg?

Én bizonyára igaz jó lélekkel mondám Petőfinek ez órában:

„Sziv dolgában tanácsot tőlem ne kérj, nekem se adj! Ha te rád a te napod süt: árnyékod, a barátság, szembe nem fordul soha!“

Petőfi visszament az Alföldre megint; de nem Kornéliához. Csak boszu volt az, csak gyűlölet! S szeretőik között a gyűlölet nem egyéb, mint megkövesülése a szerelemnek. — Ha már gyűlölünk is, akkor már csak nem tudunk felejteni!

Petőfi, mint Julia férje tért vissza a fővárosba.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— február 26.

Hát nem lehet beszámolni,
Megtiltják a darabontok . . .
Még szerencse, hogy a csendőr
E miatt sok vért nem ontott.

Lesz még szülő lány kenyérrel,
Egyszer majd csak beszámolunk . . .
De véletek, darabontok,
Akkor szörnyen leszámolunk!

A hozomány.

— febr. 26.

Tagadhatatlan s elszomorító tény, hogy a mai házasulandó fiatal emberek legtöbbje nem a lányra, de hozományra veti ki hálóját s ha elég hozzá a szerencséje, úgy oltárját el is éri.

Az igazat megvallva, a fülig adósságban uszó, könyelmű gavallért egy jó hozomány alaposan ki is rántja a sárból, így egy jó hozomány nem éppen megvetendő dolog.

A mód, melyel egy ilyen lépre ment leány be lesz hálózva, szinte nem épen oly könnyű valami, mert ehez ügyesség is kell, még pedig nem kevés.

Le kell venni előbb lábáról a mamát, a papát, a testvéreket, rokonokat s ezután jön s utoljára az áldozati bárány, a kis leány, ki e világon semmivel nem törődik, ki semmit sem tud, csak szerelmes a gavallérja ugrifileskedésébe, táncába, szerelmes suttogásába s a titkon kapott édes csókba.

Udvarlója derűre borura költ, öltözködik, pezsgőzik, huzatja a cigánnyal, éjjeli zenéket ad s a virágot halomszámra küldi választottjának.

S mindezt hitelbe, váltóra teszi, gondolva, majd kifizeti apósa, vagy kitelik lendő felesége jövedelméből.

A lány végre oltárhoz lép választottjával s azt hiszi naivságában, hogy őt csak is magáért adják férjhez s a körülötte lévő földi javak csak kellemetes ráadások.

De végre eljön a leszámolás órája is, mert a fiatal pár világba költ s a szerelem éppen úgy mint a hozomány elpárolog s a könnyelműség vég játéka elkövetkezik, a kiábrándulás s legtöbb esetben az elválás.

— a — b.

— **Tanácsülés** volt ma a városházán Kovács József polgármester elnöklésével. A tanácsülésen folyó ügyeket intézték el.

— **Az alkotmányvédő bizottság ülése.** Az alkotmányvédő bizottság ma délután 5 órakor ülést tartott. Az ülésnek az kölcsönzött nagy érdekességet, hogy ezuttal Thaly Kálmán elnökölt. Az ősz kuruc tudóst amidőn belépett a városháza kis tanács-termébe, a bizottság tagjai lelkesen megéljenek és hozzászítottak, hogy üdvözlőjék. — Az alkotmányvédők üléséről egyébként ezuttal sem adtak ki értesítést, mindössze annyi szivárgott ki, hogy Debrecenre vonatkozóan az általános politikai helyzet és az ellenállás képezte a megbeszélés tárgyát.

— **Előléptetés.** Bodnár András a debreceni csendőr szárnyparancsnokság rokonszenves őrmesterét a napokban a honvédelmi miniszter járásőrmesterré léptette elő.

— **Szabó Kálmán beszámolója.** Thaly Kálmán és Bakonyi Samu volt képviselők a függetlenségi körben tegnap hosszasan kifejtették nézeteiket a politikai helyzetről. Szabó Kálmán a III-ik kerület volt képviselője ellenben, miután ugyanazon időben az „István malom” közgyűlésén volt elfoglalva, nem tehetett hívei előtt politikai hitvallást. Beszámolója ennél fogva alkalmasság időre marad. A napot holnap állapítják meg gróf Dégenfeld Józseffel, az új párt elnökével.

— **A négy évszak bemutatása.** A debr. jótékony négyzet március hó 28 és 29 ikén a városi színházban bemutatja a négy évszakot. Ehhez hasonló fényes látványosságban még nem volt része városunk közönségének. Százharminc szereplő lesz a színpadon. Be lesz mutatva a négy évszak virágaival, gyümölcseivel, örömeivel. Mátyás korabeli felvonulást fognak látni hű jelmezekben. Az évszakok királynői pompás festői öltözetben jelennek meg. A darab rendezését Zilahy Gyula színiigazgató vállalta el. — Városunk minden társadalmi osztálya képviselve lesz ebben a gyönyörű, mozgó előképben. Viruló urasszonyok, városunk szépséges urleányai szíves készséggel vállalkoztak a szerepekre. Legközelebb bemutatjuk a működők névsorát. A négy évszak bemutatásán kívül működő egy színdarabot játszanak, végül még egyébb meglepetést is tervez a rendezőség.

— **Bocskay-ünnep Hajduböszörményben.** Hajduböszörmény nagyszabású ünnepeket rendez ez évben Bocskay emlékeztére. Ez évben lesz ugyanis 300 éve a beiktatásnak és Bocskay halálának. Májusban az iskolák rendeznek ünnepet Bocskay emlékére, szept. 29. és 30-án és okt. 1-én pedig három napra terjedő ünnepség lesz, a melynek programja megállapítása végett tegnap Hajduböszörményben értekezlet volt. Az ünnepség programját a következőképpen állapították meg: *Érkezés* szept. 29-én délután fél 6 órai vonattal s ünnepies fogadtatás a vasutállomásnál. Vendégek elszállásolása. Este 6 óra után a protestáns irodalmi társaság az új városháza nagytermében, az egyházkerületi értekezlet pedig a ref. gimnázium dísztermében gyűlést tartanak. Este 8 órakor ismerkedési estély. *Második nap* (szept. 30.) Reggel a vonattal az érkező vendégek fogadása, fél 8 órakor istentisztelet a Kossuth-téri ref. templomban, melyet a prot. irodalmi társaság s egyházkerületi értekezlet tagjai rendeznek. Istentisztelet után

Hajdumegye tart diszközgyűlést, a mely után leleplezik a Bocskay-szobrot, *Holló* Barnabás művét. Délben közebéd, délután a protestánsirodalmi társaság matinéja. A *harmadik napon* délelőtt diszközgyűlés, a melyen *Balogh Ferenc* Bocskayt egyházi és vallási szempontból méltatja, dr. *Kőrössy Kálmán* pedig alkotmányjogi szempontból.

— **A holnapi vigeste s a honvédzenekar.** A mai fényesen sikerült vigestét melyről lapunk más helyén emlékezünk meg tudvalevőleg megismétlik. A műsor azonos a tegnappal csupán 2 változás lesz benne. Fellép ugyanis a híres budapesti honvédzenekar is mely a ma délutáni személyvonattal érkezik Debrecenbe, hogy a honvéd tisztikar mai táncestélyéa közreműködjék. A rendező bizottság *Wieber Adorján* honvéd ezredes lekötözött előzékenysége folytán engedélyt nyert arra, miszerint a honvéd zenekar ezen vigestélyen fellépessen s pár darabot előadhasson; a híres zenekar *Bachó István* karnagy személyes vezetése alatt fog közreműködni bizonyára fényes sikerrel. — A másik változás a műsoron pedig az, hogy a hóvirág tánc estély helyett a francia füzér tánc kerül bemutatásra. Öt pár fogja lejteni korhű kezes ruhában. Az apró „bolygók s urak” kik e szép táncot bemutatják: *Drucker Alice*, *Fancsovits Ilus*, *Fancsovits Sári*, *Gerger Hilda*, *Kereszthy Stefi*, *Laczkó Aletniez*, *Lukács Margit*. Ezen igen érdekesnek mutatkozó vigestélyre, mely ez évadban utolsó, felhívjuk olvasóink figyelmét. — Pár üőhely és álló hely, mint értesülünk még kapható *Mihalovits Jenő* gyógyszer-tárában.

— **A rendőrség figyelmébe.** A színháznak a vargaszin felé vezető része és a vargaszin gyalogjárója borzasztó állapotban van. Vagy csupa sár, vagy pedig olyan fagyos, hogy az ember rajta folyton elesésnek van kitéve. Már a színházlátogató közönség érdekében is kívánatos lenne a járóknak kavicsos, homokkal való feltöltése, hogy a sártól és nyaktöréstől óva legyünk.

— **Előljárósági ülés.** Az ipartestület előljárósága március 1-én esütörtök délután tartja az ipartestület dísztermében rendezési havi előljárósági ülését *Zelinger Ede* elnökelete alatt. Az ülésen folyó ügyek kerülnek tárgyalás alá.

— **A fegyelmi vizsgálatot befejezik.** Amint értesülünk, a felfüggesztett rendőrtisztviselők ügyében *Vecsey Imre* ezen a héten befejezi a vizsgálatot s az iratokat átteszi a fegyelmi választmányhoz. Hogy a választmány mikor itélkezik a rendőrtisztviselők felett, arról egyelőre bizonyosat tudni nem lehet.

— **A kamara közgyűlése.** A kereskedelmi minisztérium mellé rendelt tanácsadó szervek; a kereskedelmi és iparkamarák a súlyos politikai helyzetben szintén hatalmi fogják tiltakozó szavukat. Az általános politikától eltekintve, — a kamarák közgyűlései bizonyára a kereskedelmi szerződések törvényellenes megkötése ellen fognak erőlesen tiltakozni. — A debreceni kereskedelmi és iparkamara közgyűlése iránt, amely március elsején délután lesz, ennek folytán általános az érdeklődés.

— **x LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme *Piac-utca 44. dr. Ujjalussy ház.* Állandó fényképkiállítás a műterem kapubjárataánál levő kiakatban.

x **Ninos többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az *Iziz* hajszesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olosósága miatt mindenki használhatja. Ár csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben *Szilcz Ferenc* gyógyszer-tárában, *Piac-utca*án.

x **Parcelázzunk birtokokat** holdanként 300 koronától feljebb. — Bővebbet: *Haupt Géza* és társa; *Tasnád*.

x **Ha a gyermekek köhögnek,** bűkk-fakátrány preparatumot adjunk nekik. Mivel azonban a legtöbb ily preparatum bizonytalan összeállítású és nem méregtelen, de még undorító ízű is, „*Sirolin-Roche*” t használjunk, mely vízben könnyen olvad és mindig egyforma összetételű, nem izgat és kellemes ízzel bír. Gyógyszertárakban kapható.

x **Végeladás! Mentze Henrik** újdonságok áruháza *Piac és Szent Anna-utca sarkán teljesen feloszlik, az összes raktáron levő árukat beszerzési áron alul árúsítja el.*

x **Ujítás képkeretekben.** Üzletemben a legmodernebb képkeretek készítettnek aquerellek, krétarajzok, vagy bármilyen más képekhez tetszés szerinti kivitelben. — Felhívom a t. c. vevőközönségnek a kirakatonban kiállított rájuk megismerésére b. figyelmét. *Pongrácz Géza* papirgyári rak-tára a *Bika-szálloda* mellett.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Vig-estély.

— febr. 26

Amidőn valamely estély lezajlott műsorából azt a következtetést viszi el magával a hallgató, hogy a poézis lehelle szál minduntalan a szívekbe, — a krónikásnak ott az az első kötelessége, hogy fényes, inponáló sikerről röjjon a papirosra beszélő sorokat.

Mi lehetne jólesőbb a szívnek a bájos vigasságnál, amidőn komoly férfiak és úde gyermekek csoportosulnak arra, hogy a nézőt derűs kedvre hangolják? Talán semmi, vagy éppen csak a poézis fokozása . . .

Az elismerő sorokkal való bőkezűség nem elegendő falmagasztalására annak az estélynek, amely ma délután zajlott le a „*Bika*” szálló dísztermében előkelő, díszes közönség előtt. A hatalmas terem minden zugában lehetett látni kíváncsiságtól égő női szemeket, — hamvas leányarcokat, bohó fiatalságot és komoly, deres haju férfiakat. Mintha a vig estélyt rendező bizottság megbabonázta volna a debreceni társadalmat — olyan színes, eleven képben nyűzögték ott kivétel nélkül mind, akik igényt tartanak arra, hogy a társadalom tagjainak tekintsék őket.

A meglepően nagy érdeklődést a rendező bizottság kiváló műsorral honorálta. Nem állitható teljes megnyugvással, hogy a műsor minden száma szükséges lett volna éppen az ígért szórakozás beváltásához, de ez olyan kifogás, amelynek alaposságáról bizonyára a rendező bizottság is meggyőződött, s jövőben igyekezni fog elkerülni. — Elvégre most sötétben tapogatódtak arra nézve, hogy az érdeklődők izlésének milyen műsor-számok felelnek meg; jegyjobban aztán ma látható volt, hogy melyek a feleslegesek és hisszük, hogy a rendezőség jövőre az effajta számokat egyszerűen kiküszöböli.

Szereplésükért a rendezőség részéről köszönet, a hallgatóságtól teljes elismerés járt ki *B. Koppán Margitnak* és *Békefi*

Lajornak, — akik szóló és duett számokkal raltak nagy és hatalmas tapsokat, ugyszintén Perczel nővéreknek, akik tiroli, matróz és magyar táncot lejtettek a szokott grációzitással, valamint Sarkadi Vilmosnak, aki kuplékat és elmés tréfákat adott elő. Vidder Erzsike sok bájjal mondta el Gabányi „Lé kisasszony” című monológját, — Jablonczay Kálmán pedig az „Uj otthon” című humorreszkjét olvasta fel viharos derűtlenség mellett. Az ének és táncszámoknál a zongora kíséretet Huber Miksa látta el.

Bár a vig-estélyen a szintársulat igen értékes tagjai működtek közre, — a siker oroszlanrésze annak az ötletnek tudható be, amely felléptette Békefi Miskát, — a Békefi-pár östendős fiacskáját. — A bátor, tüzes szemű gyermek meglepő biztossággal énekelte el „János vitéz”-ből Kukoricza Jancsi és Bagó belépőjét. Ahány anya volt a halgatóság között, mindnek szemében a meghatottság könnye csillogott, amidőn tapsra ütötte össze a tenyereit. Hiába! A gyermek az élet koronája és a poézis melegágya.

Ugyancsak ez az érzés kapta meg a sziveket, amidőn nyolc bájos leányka, névszerint: Bornyász Margit, Csanak Mariska, Freind Böske, Gáll Erzsi, Ibrányi Piroska, Irinyi Ilke, Unger Annus és Künay Márta ellejtették a hóvirág-táncot.

A rendezőség igen helyesen tenné, ha jövőre is ezekre a csoportos gyermek számokra fektetné a főszűt.

A vig-estélyt holnap megismétlik.

Öngyilkossági kísérlet. Az anyós miatt. Gyufaoldatot ivott.

(Saját tudósítónktól.) — febr. 26.

Az anyós a zsörtölődő, zsémbes napamasszony volt az oka mindennek. Kiss Juliánna olyan boldog egyetértésben élt az urával Kaszás Istvánnal, hogy egy némely magafajta vászon cseléd bizony megirigyelhette a sorsát.

Mikor ez előtt három esztendővel összerkerültek az egyszerű munkás lány és a szegény, de dolgozó, jóra való napszámos igaz szeretet fűzte őket egymáshoz.

A szeretettel pedig a béke egy uton jár s így minden megvolt ahhoz, hogy a házasságuknak áldás legyen az alapköve. Családi tűzhelyük nyugalma nem is zavarta semmi mindaddig amíg a cseendes otthonba be nem fészkelte magát az anyós, a férj anyja, aki bizony csak bajnak került a házhoz.

Az öreg nő hamarosan megbontotta a fiatalok között a békét. Öszeférhetetlen természeténél fogva folytonosan zsörtölődött, veszekedett a menyével, akinek minden dolgában, tettében talált valami kifogásolni való.

A menyecskének pedig nem volt galamb epője és egyszer másszor keményen oda-mondogatótt neki. Az efféle jelenetek pedig végül is engesztelhetetlen gyűlölködést eredményeztek a két nő között.

Ahogy aztán ilyenkor rendszerint történni szokott a napamasszony nyíltan és titokban eskálódni kezdett a menyecske ellen, akire minden rosszat ráfogott. Rágalmazta, befeketítette a férje előtt s rosszindulatú

törekvésével lassanként sikerült neki a házaspár között elhinteni a békétlenség magvát.

Kaszás István a rágalmaktól feltűzelve, anyjának folytonos ösztönzésére kezdett a feleségével rosszul bánni, civakodás, perpatvar tanyája lett az azelőtt békés hajlék. A fiatal asszonynak nap nap után türethetlenebb lett a helyzete. A férje egyre durvábban bánt vele és emellett szenvedni kellett az anyósa bántalmazásait is.

Eleinte türt, remélte, hogy minden jóra fordul majd. Eljárt rendszeren a munkába a dohánygyárba, ahol alkalmazva volt, keveset időzött otthon s lehetőleg kerülte az összerördüléseket, melyekre az öreg nő mindig tudott valami okot találni. — Az azonban nagyon bántotta, hogy az ura elidegenedett tőle s e felett végtére aztán annyira elkésredett, hogy öngyilkosságot követett el. Ma délelőtt gyufaoldattal megmérgezte magát. Reggel beszerzett négy pakli kénes gyufát, melyet egy pohár vízben feloldva magával vitt a dohánygyárba s ott itta meg munkaközben a mérget.

Tettét szerencsére még idejekorán észrevették és az igazgatóság nyomban intézkedett a kórházba szállítása iránt. — A kórházban mindjárt ápolás alá vették a boldogtalan asszonyt, gyomormosást alkalmaztak és így elhárítva a nagyobb bajt valószínűleg megmenekhetik az életnek a szerencsétlent.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Kedd, febr. 27.: „Gül baba.” Operett. (C.)
Szerda, febr. 28.: „Ember tragédiája.”
Dráma. (A.)
Csütörtök, márc. 1.: „Baccarat.” Szinmű.
Ujdonság (Bérlétszünet.)
Péntek, március 2.: „Gül baba.” Operette. (B.)
Szombat, márc. 3.: „Hunyadi László.”
Opera. (C.)
Vasárnap, márc. 4. d. u.: „Csöppség.”
Vigjáték. (Bérlétszünet.)
Este: „Forgószél kisasszony.” Énekes bohózat. Ujdonság. (Bérlétszünet.)

— **Loute.** Ez a vörös színlepos bohózat ma is egészen megtöltötte kíváncsiakkal a nézőteret. — Az előadást Almássy Lola, Békés, Ternyei, Arday Ida és különösen Deesy dominálták.

* **Gül baba új szereposztásban.** A debreceni színház ez idei szenzációs sikerű operettje iránt oly nagy arányú az érdeklődés, hogy az igazgatóság a dajjátéknak megszokott nélkül való színrehozatalát határozta el. E célból a Gül babát új szerep osztással tanítják most be. A kettős szereposztás esetén nem történhetik meg az, hogy egy szereplőnek hiánya miatt az egész előadás elmarad. Árkosi Békés szerepét már át is vette.

* **Baccarat.** E héten ismét premierben részesíti Zilahy igazgató a színház közönségét. Csütörtökön kerül színre először a francia írógárda egyik szeniális tagjának Henry Bernsteinnak nagyhatású szinműve a Baccarat, a mely heteken át a vigszínház műsorán volt. A szenzációs szinművet a színház fényesen állítja ki.

TAVIRATOK.

Titkos tanácsosok.

Bécs, febr. 26. A király ma délelőtt vette ki a titkos tanácsosai esküt Teodorovic lemergi örmény katolikus érsektől, Széll Ignác volt államtitkártól és moosburgi Mühlrein Froshauer Gedeon lovag osztályfőnöktől.

Rablóvilág Tifliszben.

Tiflisz, febr. 26. A fosztogatások és zsarolások napról napra gyakoribbak. Tegnap hat ember kirabolt egy gyógyszerért és azután elmenekült. Egy orvos lakásába behatolt tíz rabló és kifosztották a lakást.

Szerencsétlenül járt hivatalnok.

Nagykörös febr. 26. Hamza Elek fővárosi hivatalnok tegnap éjjel Nagykörösre utazott. A vonat még nem állt meg egészen, midőn Hamza le akart szállni, de elcsuszott és a vonat kerekei alá került. A szerencsétlen azonnal meghalt.

Budapesti gabonatöszde.

Budapest, febr. 26.

(Déli zárlat.)

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv csekély. Bányadt irányzat mellett 10,000 máter-mázsa került forgalomba, közben 5 fillérel olcsóbb árak mellett. Egyéb gabonane-mek változatlanok. Idő: derült.

Buza ápriliare	16.80—82.
Buza októberre	16.74—76.
Rozs ápriliara	13.66—68.
Zab ápriliara	13.40—44.
„ októberre	15.32—34.
Tengeri májusra	12.64—66.
„ júliusra	13.88—90.
Repece augusztusra	27.80—28.

Szerkesztői-posta.

Érdeklődő. Pozitív hívnk nincs aziránt, hogy a darabont-kormány nem szándékozik-e meghiusítani Március 15-ének méltó megülését. Valószínűleg lesznek korlátozó intézkedések, hogy e napra is jusson urömcsöpp a kehelybe. Költeményeit közöljük.

Nemo. A „bohém” tulajdonképen cigányt jelent; a „bohemien” pedig csehet. A „bohém” elnevezést Murger (Mürszé) hasoncímű regényének megjelenése óta a jóformán cigányéletet élő irodalmi és művész-népre értik. A ki azonban irodalmi és művészi hajlamok nélkül lumpol, az nem bohém, hanem egyszerűen — korhely!

Városi Színház.

Bárlét 126. szám (C)

Kedd, 1906. évi február hó 27-én:

GÜL-BABA.

Zenés szinjáték.

SZEMÉYEK.

Gül Baba, a rózsák apja	Békés Gyula.
Léila, leánya	Fóthy Frida.
Kucusuk Ali, budai basa	Békefi Lajos.
Gábor, magyar lantos diák	Zilahyné S. V.
Mujkó, muzsikuss cigány	Polgár Sándor.
Zulejka	Sz. Gárdonyi T.
Fatime	Magda Eszti.
Zaida	Dinyéssi Jul.
Azraella	Kertész Kata.
Nahalim	G. Szabó M.
Badye	Salgó Anna.
Mujkóné	Arday Vilma.
Zulfikár, fő ennuh	Sarkadi Vilmos
A budai bíró	Deessi Alfréd.
Muezzin	Nagy Pál.
Főzarándok	Perényi József.
Petykó a mujkók fia	Szakács Babus.
Első spahi	Sallágyi Ernő.

Holnap, szerdán, február hó 28-án:

Az ember tragédiája

Dramai költemény.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. október hó 1-től.

Debrecenből indul		óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57	
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30	
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—	
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55	
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24	
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11	
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	51	
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	17	
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4	36	
H.-Böszörmény B.-Sz.-Mihály felé	m. á. vasúttól	reggel	5	35
	vásártérről —	reggel	5	44
	m. á. vasúttól	d. e.	8	09
	vásártérről —	d. e.	8	16
	m. á. vasúttól	d. u.	11	11
	vásártérről —	d. u.	11	20
	m. á. vasúttól	d. u.	4	41
	vásártérről —	d. u.	4	54
	m. á. vasúttól	este	7	—
	vásártérről —	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35	
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56	
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56	
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16	
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35	
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51	
Bpestre érkezik				
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50	
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40	
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45	
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35	
Budapestről Debrecenbe indul				
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25	
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—	
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35	
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—	
(P.-Ladánygy. v. átszállással)	este	9	15	
Debrecenbe érkezik				
Budapest felől (sznmélyvonat)	d. u.	8	29	
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	8	40	
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2	24	
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29	
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46	
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57	
Szatmár — M.-Szigetről — —	d. e.	4	31	
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11	
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43	
Szatmár felől — — — — —	este	8	04	
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8	19	
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11	31	
B.-Sz.-Mihály H.-Böszörmény felől	vásártérre —	reggel	7	33
	mávasúthoz	d. e.	7	40
	vásártérre —	este	6	22
	mávasúthoz	este	6	28
	vásártérre —	d. u.	8	29
mávasúthoz	d. u.	8	35	
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44	
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54	
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25	
O.-Kócs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35	
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15	
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18	

SCHICHT-SZAPPAN!

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkatrészekből.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György ur Aussigban bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „SCHICHT“ névvel valamely káros keveréket tartalmaz.

(„SZARVAS“ vagy „KULCS“-szappant)

használjuk

kiváló hatásu tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármí mosási célra, ugymint:

saját használatra minden ruhaneműnél és

mindenhez

a mi egyáltalában mosva lesz.

Aláírási felhívás.

Debrecen sz. kir. város és vidéke t. közönségének tudomására hozni, hogy

„Központi bank“

m. sz. cég alatt korlátolt felelősség alapján álló szövetkezetet alakítottunk mely céljaul tüzte ki **olcsó hitel nyújtás** által a **gazdasági, ipari és kereskedelmi érdekek istápolását**
A szövetkezet 4 éves évtársulatoit alakít, heti 50 fillér törzsbetéttel, s **működését 1906 évi január hó 1-én** hivatalos helyiségében **Piac-utca 65. szám, (Czégely-ház)** megkezdí Debrecen, 1905. év október hó 28-án.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Szávay Gyula.
kereskedel ésipar-
kamara elnök.

Lestyan Adorján,
kir. tanácsos kir. köz-
jegyző, alelnök.

Lichtblau Albert,
ügyvezető igazgató.

Dr. Nyiri Ernő.
jogtanács jegyző

A közelgő tavaszi évad alkalmából van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívni a 20 év óta legmegbízhatóbbnak bizonyult mindennemű konyhakerti, virág-, valamint fűmagvaimra.

Ugyesintén állandó nagyválasztéko: tartok frissen levágott mindenfaj elővirágból, melyek egyes szálabban, vagy megrendelésre készítek ezekből menyaszonyi mell és minden alkalmi csokrokat, valamint sirkoszorukat.

Saját termésű nyiló virágok és disznóvényeimet a legszebb kivitelben ajánlhatom mélyen tisztelt vevőimnek melyek ugy a Kossuth-utcai üzletemben mint a Ferenc József uti kertészeti telepemen, óriási választékban állanak rendelkezésre a lehető legolcsóbb árak mellett.

Megrendelések vidékre is a legnagyobb pontossággal, legszebb kivitelben a kívánt időre szállítatunk.

Részletes képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bármentve küldök.

Tömeges megrendelést kér

kiváló tisztelettel

PACZELT JANOS

mag- és virágkereskedése Debrecen, Kossuth-utca.

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak Czementgyára Gurahonczon szállít lassan vagy gyorsan kötő

PORTLAND-CZEMENTET,

mely a Magyar Mérnök és Építész-Egylet által megszabott normaliaikat **70—80%-al** felülmulja. — Továbbá **ELAD** saját rendszere szerint készült

szabadalmazott hornyalt Cement-tetőcserép gyártó gépeket,

melyekkel tetőcserép-szükségletét fakeskedők, vállalkozók, gazdálkodók házilag állíthatják elő.

A készítés pár nap alatt megtanulható, a gépek hordozhatók, a cserepek szabályosak, könnyűek, jól fednek és nagy szilárdságuak

Szőlővessző

A világhírű

Delaware,

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell.

a szőlészet kincse.

A phyloxera ellen áll!!
Leírását és árjegyzéket

Ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!
nagy mennyiségű sima és gyökeres
DELAWARE vessző eladás.

Czím:

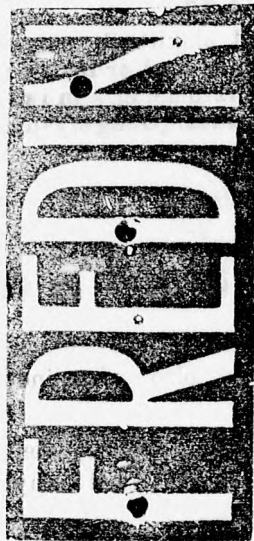
Szigyártó és Takács.

Telep: Alsó-Szeged.

Központi iroda: Felső-Szeged, Somogy-m.

Csak

Selle és Kary

legjobb

tisztító-szerét

vásároljuk minden finom lávelre.

Sárga és Fekete.

Kiváltképen ajánlatos,

Boxcal, Oskaria, Chevraux és Lakk-lábbelikre.

Bécs, XIII.

Ne vásároljon addig senki sem!

kinek elegáns

mell és derékfűzőre

van szüksége, míg az

Erdős Kálmánné

által készített modern

mell és derékfűzőmintákat meg nem tekintti, melyeket legnagyobb szakértelemmel és legújabb fazonra készít mérték után bárkinek.
Kívánatra mérték felvételt lakáson is eszközöl.

Tisztelettel

Erdős Kálmánné

Debrecen, Lorántffy-utca 12.

Javitást és tisztítást olcsó áron elfogad.

Meghívó.Az iparoskör saját helyiségében
1906. márc. hó 4-én d. u. 3 óra-
kor tartja**évi rendes közgyűlését**melyre az iparoskör tagait ezúttal van
szerencsém meghívni.**Tárgysorozat:**

1. Jelentés az iparos kör múlt évi működéséről.
 2. A múlt évi zárszámadás feletti határozat hozatal.
 3. Az 1906 évi költségvetés megállapítása.
 4. Könyvtár biottság jelentése a könyvtár állapotáról.
 5. A kilépő 20 választmányi tag helyeinek betöltése.
 6. Pénztárdok, jegyző, könyvtárnok gazda és ügyész választása.
 7. Esetleges indítványok
- Debrecen 1906 febr. 24.

Tisztelettel

Biczó Gyula
kör elnöke.

BUDAPEST ÉJJEL

című szenzációs könyv

második kiadása

most jelent meg.

Írta:

Benedek László (Adrien)**Ára . 3 korona.**

Megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján.

Óvó különlegességek, valódi francia amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban!

Orvosilag ajánlva!

Föltétlen biztos

Ára: korona értékben tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12

Eddig fölülmulhatatlan ered. amerikai ujdonság!

„Silk Finish Nevertear“

Rendkívüli finomsága és nyújthatósága folytán teljes biztonságot nyújt. — Ára tucatonként kor 10 — 12. Bouts-americans (rövid mag-óvszer), tucatonként 6, 8, 10. Női óvsze „Pessarium oculisim. Mensinga tanár szerint, orvosi rendeltetésre. Ára 3—5. Valódi francia óvó biztonsági szivacs-kák (safety-sponges) ára tucatonként 6—12 korona.

Uj! Auto vaginal spray! a legbiztosabb és legkényelmesebb női védő különlegesség. Sok ezer elismerő nyilatkozat! Ára 15 korona. **Uj!****Óvás!** Ne engedje magát befolyásítani olcsóbb árú által, mert csakis valóban eredeti amerikai óvszerek felelnek meg a célnak!!!**Havibaj ködők „Diana óv“.**

Haskötők (lógó has, köldök, sérv vagy gyomrobaj ellen!) (Női hiszolgálás.)

Gumi-görccsér harisnyák

6 tágulás, dagadt láb és gyermekláb ellen. Mindennemű, a betegségápoláshoz és beteg kényelméhez szükséges higiénikus eszközök ered. gyári áruk mellett.

Kérjen ingyen és bérmentve a legújabb kimerítőárjegyzéket zárt borítékban, titoktartás mellett.

Keleti J. orvos-sebész mű-és kötő-szer-gyárából Alapítva 1878

Budapest IV., Koromaherecz-utca 27/3

E hirdetésre hivatkozók gummiaru rendeléseknél 20% árkedvezményben részesülnek.

A legjobb arc-
szépítő szer a**SERAIL-ARCZKENŐCS,**

mely az arcot tisztítja, fehérit és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!Serail-szappan.
Epe-szappan.

Kitűnő toilett szappanok a kenőcs használatához

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arcpor három színben, fehér, rózsaszín és krém

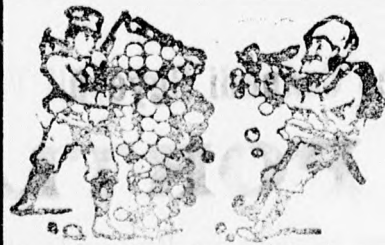
1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerészeknél, valamint Jósza és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerészében

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerészetben

Egy tégely ára
kor. 4 fillér.Egy kis tégely
ára 70 fillér.Az elmúlt
rendkívüli
száraz nyár
folyamán
ismét a

Küküllőmenti

Első szőlőoltványtelep(Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, 25 N.-Küküllőmenti)
volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít. és árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve